

TOIMINTASUUNNITELMA JA TALOUSARVIO 2026

PÄIJÄNNE-LEADER RY

Sisällys

TOIMINTASUUNNITELMA JA TALOUSARVIO 2026	1
PÄIJÄNNE-LEADER RY	1
Päijänne-Leader	3
Strategiaa tukeva oma hanketoiminta	4
Kokoukset ja hallinto	4
Tilaisuudet ja tapahtumat	5
Viestintä	5
Yhteistyö	5
Oma hanketoiminta	6
Päijät-Hämeen Kylät.....	6
Edunvalvonta	7
Kehittäminen	7
Näkyvyys	8
Sisä-Suomen Kalaleader.....	9
Ohjelmakausi 2022–2027	9
Kalajaosto	9
Hanketoiminta	10
Kalaleaderin tiedotus- ja verkostotoiminta	10
TALOUSARVIO 2026.....	111

Taustaa

Päijänne-Leader ry:n tehtävänä on toimia maaseudun kehittäjänä Asikkalan, Hartolana, Heinolan, Padasjoen, Pertunmaan, Sysmän, Hollolan, Lahden, Kärkölän ja Orimattilan kunnissa. Päijänne-Leader toteuttaa alueellaan omaa paikallista strategiaansa sekä EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaohjelmaa, lyhyemmin CAP27 - suunnitelmaa. Yhteistyötä tehdään asukkaiden, yhteisöjen ja paikallisten viranomaisten sekä muiden organisaatioiden kanssa.

Toiminnan tarkoitus

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää paikallista omatoimisuutta, yhteistyöhön perustuvaa kehittämis-työtä ja verkostoitumista eri toimijoiden välillä. Yhdistys toimii paikalliskehittäjänä, kannustaa asukkaita omatoimisuuteen, lisää kehittämiseen liittyvää osaamista, vahvistaa ja kehittää toimijoiden välistä yhteistyötä paikallisesti, alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Lisäksi yhdistyksen tarkoituksena on edistää elinkeinotoiminnan ja työllisyyden yleisiä edellytyksiä.

Toimintasuunnitelmassa huomioidaan ryhmän monirahastoisuus

Päijänne-Leader ry toteuttaa ja rahoittaa strategiansa sekä CAP27-suunnitelman mukaisia toimenpiteitä Leader-rahoituksella. Päijänne-Leader hallinnoi myös Sisä-Suomen kalatalouden toimintaryhmän toimintaa, jonka rahoitus tulee Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta. Päijänne-Leader hallinnoi myös maakunnallista kylätoimintaa, jota toteuttaa Päijät-Hämeen kylät Kyläjaoston kautta. Kylätoimintaan rahoitus tulee Maa- ja metsätalousministeriön kylätoiminnan valtionavusta Suomen Kylät ry:n kautta.

Päijänne-Leader

Hyvän elämän Päijät-Häme

Päijänne-Leader on toiminut maaseudun kehittämisen parissa jo vuodesta 1997. Vuonna 2023 käynnistyi yhdistyksen neljäs Leader-ohjelmakausi. "Hyvän elämän Päijät-Häme" on uuden, alueeltaan laajemman Päijänne-Leader ry:n ensimmäinen paikallinen kehittämisstrategia.

Hyvän elämän Päijät-Häme – strategian painopisteet

- Pitovoimainen Päijät-Häme
- Vetovoimainen Päijät-Häme
- Lumovoimainen Päijät-Häme

Pitovoimainen Päijät-Häme muodostuu alueen ihmisten positiivisista kokemuksista ja havainnoista. Tavoitteena on pitää alue vahvana asumisen ja elämisen alueena lisäämällä osallisuutta sekä kehittämällä sujuvia arjen palveluja, hyvinvointia ja turvallisuutta. Pitovoimaa vahvistavat vahva paikallisidentiteetti ja -kulttuuri sekä kyky ottaa vastaan uusia vaikutteita ja ihmisiä.

Vetovoima kuvaa sitä, miltä alue näyttäytyy ulkopuolisten silmin. Alueen vetovoimaisuus on yksi avaintekijöistä siinä, kuinka Päijät-Hämeen alue menestyy tulevien vuosien ja vuosikymmenten kilpailussa uusista asukkaista ja yrityksistä. Tavoitteena on, että Päijät-Häme on vetovoimainen paikka asua ja yrittää.

Alueen lumovoima rakentuu luonnosta, kulttuurista ja ruuasta, jotka saavat ihmiset irrottautumaan arjesta ja sen tuomasta stressistä. Alueen lumovoimaa ja sen lisäämistä hyödynnetään ihmisten hyvinvoinnin parantamisessa sekä matkailun kehittämisessä. Lumovoimaa vahvistetaan sekä matkailijat että asukkaat huomioon ottaen. Tavoitteena on, että Päijät-Häme on erottuva ja ainutlaatuinen, joka vetoaa positiivisiin tunteisiin ja tuottaa elämyksiä.

Leader-toiminta

Päijänne-Leader toteuttaa kehittämisstrategiaansa aktivoimalla alueen asukkaita kehittämistoimintaan, tarjoamalla hankeneuvontaa, myöntämällä Leader-tukea paikallisiin kehittämis- ja investointihankkeisiin sekä yritystukiin. Päijänne-Leader toteuttaa myös omia strategiaa tukevia hankkeita. Lisäksi yhdistys osallistuu Leader-verkoston toimintaan ja toimii läheisessä yhteistyössä Hämeen muiden toimijoiden kanssa.

Vuoden 2026 keskeiset tavoitteet

- **Sujuva ja laadukas hankehallinto** – varmistetaan toimivat prosessit ja ajantasainen ohjeistus.
- **Aktiivinen ja osaava toimijaverkosto** – vahvistetaan paikallisten toimijoiden kykyä hyödyntää rahoitusmahdollisuuksia.
- **Vaikuttava ja näkyvä hanketoiminta** – nostetaan esiin alueen kehittämistyön tuloksia ja vaikutuksia.
- **Strategiaa tukeva oma kehittäminen** – edistetään omien, verkostomaisesti toteutettavien hankkeiden valmistelua ja rahoitusta.

Toimenpiteet 2026

- Tuetaan strategiaamme toteuttavien kehittämishankkeiden käynnistämistä ja laadukasta toteutusta.
- Aktivoidaan ja neuvotaan paikallisia toimijoita ohjelmakauden mahdollisuuksista eri kanavissa ja tapahtumissa.
- Viestitään hankkeiden vaikutuksista ja jaetaan hyviä käytäntöjä näkyvästi eri medioissa.
- Koulutetaan hanketoimijoita vaikuttavien ja strategiaa tukevien hakemusten valmisteluun.
- Järjestetään verkostoitumis- ja oppimistilaisuuksia hanketoteuttajille.
- Valmistellaan ja haetaan rahoitusta strategisia tavoitteita tukeville ns. kehushankkeille.
- Syvennetään ja laajennetaan verkostomaista yhteistyötä alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten kumppanien kanssa

Strategiaa tukeva oma hanketoiminta

Päijänne-Leader ry:n tehtävänä on toimia alueensa kehittäjänä sekä tiedottaa ja aktivoida asukkaita omaehtoiseen kehittämiseen. Omien Leader-hankkeiden toteuttaminen on nähty tehokkaaksi ja tulokselliseksi keinoksi kehittää koko seutua koskettavia asioita ja edistää Leader-ohjelman toteutusta silloin, kun toimenpiteelle ei ole löytynyt muuta toteuttajaa. Vuonna 2025 tavoitteena on edistää omien hankkeiden avulla mm. hanketoiminnan kautta syntyneitä vaikutuksia ja vaikuttavuutta.

Kokoukset ja hallinto

Sääntömääräiset kokoukset

Yhdistyksen uusien sääntöjen mukaisesti pidetään vuosittain kaksi varsinaista kokousta, kevät- ja syyskokous. Kevätkokouksessa keskitytään talousasioihin ja syyskokouksessa toimintasuunnitelmaan sekä henkilövalintoihin.

Yhdistyksen hallitus

Päijänne-Leader ry:n strategisesta kehittämisestä vastaa ja hankkeiden rahoituksesta päättää hallitus, johon kuuluu vähintään kymmenen ja enintään viisitoista jäsentä sekä kaksi varajäsentä kustakin kolmikannasta, yhteensä kuusi varajäsentä. Hallituksen kokouksissa esittelijänä toimii toiminnanjohtaja sekä johtava asiantuntija, sihteerinä talouspäälikkö. Hallituksen kokouksiin osallistuvat varsinaiset jäsenet ja heidän estyneenä ollessa kolmikannan mukainen varajäsen. Hallituksen kokouksia tullaan pitämään vuonna 2026 noin 6–10 kertaa.

Leader-toimisto ja henkilöstö

Yhdistyksen toimitilat sijaitsevat Asikkalassa sekä Lahdessa. Asikkalassa toimisto sijaitsee kunnan omistamassa toimistohotellissa. Yhdistyksen toiminnasta vastaa monipuolinen asiantuntijatiimi, jossa työskentelee tilanteen mukaan neljästä kymmeneen henkilöä. Vakituiseen henkilöstöön kuuluvat toiminnanjohtaja Anu Taipale, johtava asiantuntija Jukka-Pekka Jauhiainen, talouspäälikkö Anna Koskinen, kyläaktivaattori Henna Pirkonen, hankekoordinaattori Tiina Västilä, kalatalousaktivaattori Janne Ruokolainen sekä kalatalouskoordinaattori Janne Niemimäki. Osa-aikaisina asiantuntijoina tiimiä täydentävät Jarkko Lehtopelto (Yhteisömaatila-hanke) sekä Mikko Niipala ja Ira Wickman (Maatilahautomo-hanke).

Talous

Yhdistyksen tulot koostuvat jäsenmaksuista ja satunnaisista myyntituloista. Yhdistystoiminnan menot syntyvät vuosikokouksesta sekä muista sellaisista menoista, joita ei hyväksytä hankerahoituksen piiriin, esim. muistamiset. Leader-toimintaan liittyvä aktivointi-, tiedotus-, koulutus- ja hallintokustannukset katetaan toimintarahalla.

Yhdistyksen rahaliikenteestä suuri osa on hankkeille maksettavan Leader-tuen sisältämää kuntaraho-osuutta, joka kulkee yhdistyksen kautta ja jota maksetaan hankkeille Hämeen ELY-keskuksen tekemien maksupäätösten mukaan. Kuntaraha ei kirjaudu tuloslaskelmaan, vaan näkyy taseessa läpikulkevana eränä.

Jäsenistö

Jäsenistön yhteydenpitovälineenä käytetään uutiskirjettä, joka lähetetään n. kuusi kertaa vuodessa. Sähköpostitse jäsenille lähetetään myös kutsu vuosikokoukseen sekä jäsenmaksulasku.

Tilaisuudet ja tapahtumat

Henkilöstö osallistuu Ruokaviraston ja MMM:n ajankohtaiskoulutuksiin ja tapahtumiin tarpeen ja hallituksen harkinnan mukaan.

Hallituksen jäseniä koulutetaan hankeprosessista, ohjelmakauden hankemuodoista ja yritystuista. Hallitusta kannustetaan osallistumaan alueellisiin ja valtakunnallisiin koulutuksiin sekä tapahtumiin.

Hanketoteuttajille järjestetään hankehallintokoulutusta yhteistyössä Kaakkois-Suomen Elinvoimakeskusten kanssa. Koulutuksissa paneudutaan maksuhakemuksen tekemiseen ja siihen tarvittaviin tietoihin.

Viestintä

Yhdistyksen verkkosivut toimivat viestinnän perustana. Sivuilta löytyvät ohjeet hanketoimijoille hankeprosessin läpiviemiseksi. Yhdistyksen keskeinen viestintäkanava on nopea ja tehokas Facebook. Viestinnässä hyödynnetään myös muita sosiaalisen median kanavia, mm. Instagram. Yhdistyksen käytössä on sähköinen uutiskirje. Yhdistyksen perusviestintä (uutiskirjeet 6/vuosi, artikkelit 6/vuosi) hankitaan ostopalveluna.

Yhteistyö**Leader-ryhmien välinen yhteistyö**

Elinvoimakeskusuudistuksen myötä myös Leader-yhteistyö muuttuu. Kaakkois-Suomen Leader-ryhmien yhteistyön tavoitteena on vertaisoppiminen ja ajatusten vaihto.

Sisä-Suomen kalaleaderin muodostavien Leader-ryhmien kanssa jatketaan toimivaa yhteistyötä. Vertaisauditointia jatketaan Oulun seudun Leaderin sekä SavonLuotsi Leaderin kanssa.

Kuntayhteistyö

Kunnat on Leaderin tärkeimpiä kumppaneita. Viranhaltijoiden kanssa käydään aktiivista vuoropuhelua

hankkeiden tilanteesta, erilaisista kehittämiskohteista ja tarpeista. Kuntien mahdollistama hankkeiden välirahoitus on monen hankkeen onnistumisen edellytys.

Yhteistyö

Keskeinen yhteistyökumppani on Päijä-Hämeen liitto, jonka kanssa jatketaan hyvää ja toiminnallista yhteistyötä. Elinvoimakeskusten muutosten myötä Kaakkois-Suomen EVK tulee olemaan uusi yhtistyökumppani, jonka kanssa hiotaan toimintatapoja ja pyritään löytämään hyvä ja sopuisa yhteistyö. MMM:n ohjeen mukaisesti EVK:t ja Leader-ryhmät käyvät kahdenväliset keskustelut vuosittain. Yhteistyötä myös Etelä-Savon EVK:n kanssa pyritään ylläpitämään. Kalatalouden toimintaryhmän hallinnoinnin osalta myös yhteistyökumppani valvovana viranomaisen muuttuu.

Muita keskeisiä kumppaneita ovat LAB, LUT, Salpaus, ProAgria, LADEC, LahtiRegion ja Helsingin Yliopisto. Yhteistyöllä pyritään löytämään jatkuvasti uusia toimintatapoja ja yhteistyömuotoja.

Oma hanketoiminta

Leader-ryhmän oma hanketoiminta parhaimmillaan tukee paikallisten yhteisöjen elinvoimaisuutta ja kehitystä. Se tarjoaa räätälöityjä ratkaisuja alueellisiin tarpeisiin, tukee innovatiivisia ideoita ja edistää yhteistyötä paikallisten toimijoiden välillä. Hankkeet mahdollistavat myös rahoituksen ja resursien tehokkaan käytön, mikä on keskeistä myös tulosten saavuttamisessa. Aktiivinen hanketoiminta Leader-ryhmässä auttaa vahvistamaan paikallista identiteettiä ja lisäämään alueen vetovoimaisuutta, mikä puolestaan parantaa myös asukkaiden elämänlaatua.

Omat hankkeet vuonna 2026:

- Älykkäät kylät – viisaat toimijat – hanke (Hämeen ELY, Maaseuturahasto)
- Maatilahautomo- hanke (AKKE-rahoitus, Päijät-Hämeen liitto)
- Yhteisömaatila- hanke (Päijänne-Leader ry)
- Yhdessä – osallisuuden ja turvallisuuden edistämiseksi (Hämeen ELY, Maaseuturahasto)

Osatoteuttajana muiden hallinnoimissa hankkeissa:

- ProAgria Etelä-Suomi, Hurahda Hämeeseen (Hämeen ELY, Maaseuturahasto)
- ProAgria, KaMu-hanke (Hämeen ELY, Maaseuturahasto)
- Digipolut, LAB, (Hämeen ELY, Maaseuturahasto)

Päijät-Hämeen Kylät

Päijät-Hämeen Kylät toimii maakunnan kylien ja korttelien hyväksi. Innostamme asukkaita toimimaan oman asuinalueensa ja ympäristönsä kehittämiseksi. Olemme aktiivinen vaikuttaja, toimija ja kehittäjä. Toiminnasta, valtionavun käytöstä ja sisällöstä päättää erillinen Kyläjaosto. Päijät-Hämeen Kylät tukee toiminta-alueen kylien ja korttelien kehittämistä tunnistettujen tarpeiden mukaan. Kehittämistyöllä halutaan tukea kylien ja korttelien elinvoimaa, viihtyisyyttä ja turvallisuutta.

Vuoden 2026 keskeiset tavoitteet

- Toimitaan aktiivisena vaikuttajana ja kehittäjänä.
- Edistetään elinvoimaisia, turvallisia ja viihtyisiä kyliä.
- Vahvistetaan monitasoisista yhteistyötä (kylät, kunnat, oppilaitokset, järjestöt, hyvinvointialue ja valtakunnalliset kumppanit).

Toimenpiteet 2026

- Kyläohjelman teema: *Paikallisen yhteistyön vahvistaminen ja kolmannen sektorin merkitys.*
- Osallistutaan kampanjoihin ja tuetaan kylä tulevaisuustyössä.
- Ollaan aktiivisesti mukana aluekehittämisessä kylien ja kortteleiden näkökulmasta.
- Viestitään kylistä ja kortteleista monipuolisesti eri kanavissa.
- Toteutetaan kyläohjelmaa ja etsitään uusia toimintamalleja alueen hyväksi.

Hallinto ja henkilöstö

Päijät-Hämeen Kylillä on osa-aikainen kyläaktivaattori, joka hoitaa sihteerin ja kyläasiamiehen tehtäviä. Kyläaktivaattori tekee Päijät-Hämeen Kylien toimintaa ja alueen kylä sekä kortteleita näkyväksi. Lisäksi kyläaktivaattori nimensä mukaisesti aktivoi kylä ja kortteleita järjestämällä koulutuksia, tempauksia ja toimintaa maakunnan alueella. Toiminnasta viestiminen on myös keskeisessä roolissa kyläaktivaattorin työssä. Kirjanpidon hoitaa Päijänne-Leader ry:n talouspäällikkö.

Edunvalvonta**Vaikuttamistyö**

Otetaan kantaa kylä ja kylätyötä puhuttaviin ajankohtaisiin asioihin. Vaikuttamistyötä tehdään mm. maakuntaliiton, kuntien, päättäjien kuin mediankin välityksellä.

Yhteistyö

Suomen muut maakunnalliset kyläyhdistykset, Suomen Kylät ja alueen toimintaryhmät ovat keskeisiä yhteistyökumppaneita, samoin alueen kunnat, oppilaitokset, keskeiset viranomaiset ja hankkeet. Päijät-Hämeen Kylät pyrkii verkostoitumaan ja lisäämään yhteistyötä mahdollisimman monipuolisesti. Yhteistyöllä tuotetaan koulutuksia, kyläiltoja, tapahtumia tai jaetaan tietoa kylien kehittämisen tueksi ja alueiden yhteistyön tiivistämiseksi.

Päijät-Hämeen Kylien kyläaktivaattori toimii Päijät-Hämeen Yhdistysfoorumin jäsenenä edustamassa kylä ja kylien yhdistyksiä. Yhdistysfoorumissa on laajasti maakunnan yhdistys- ja järjestötoimijoita. Kyläaktivaattori on edustajana Päijät-Hämeen hyvinvointialueen Järjestöneuvottelukunnan kylä- ja vapaaehtoistoiminnan paikalla.

Päijät-Hämeen Kylät tekee tiivistä yhteistyötä Päijänne-Leader ry:n kanssa. Yhteistyöllä halutaan saavuttaa laajaa synergiaa, kuten näkyvyyttä, uusia kehittämissuuntia sekä vahvuutta alueelliselle kehittämistyölle.

Kyläverkosto

Ylläpidetään ja päivitetään Päijät-Hämeen kylätoimijoista kylärekisteriä. Verkoston edunvalvontatyöhön kuuluu säännölliset kyselyt sekä edunvalvontatilanteiden havaitseminen ja niihin puuttuminen. Järjestetään kylätoimijoiden verkostotapaamisia.

Kyläjaosto

Kyläjaostoon valitaan toiminta-alueelta 6-10 varsinaista ja 3-5 varajäsentä. Kyläjaosto vaikuttaa Päijät-Hämeen kylätyön sisältöön. Kyläjaosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Kyläjaoston jäsenten tulee edustaa alueellisesti mahdollisuuksien mukaan tasapuolisesti koko toiminta-aluetta. Päijänne-Leader ry:n hallituksesta valitaan vähintään yksi edustaja Kyläjaostoon varsinaiseksi jäseneksi. Kyläjaoston kokouksia pidetään keskimäärin 4-7 vuodessa. Kyläjaosto voi perustaa työryhmiä. Työryhmiin voidaan kutsua jäseniä myös Kyläjaoston ulkopuolelta.

Kehittäminen**Kyläohjelma 2023–2027**

Päijät-Hämeen Kylät toteuttaa kyläohjelman mukaista toimintaa. Kyläohjelman sisältö koostuu kol-

mesta painopisteestä, joiden avulla maakunnallista kylä- ja korttelitoimintaa kehitetään. Kyläohjelmasta nostetaan vuosittain jokin päätemoista, joiden parissa kehitystyötä toteutetaan. Kyläohjelman teemat ovat: maallemuuton edistäminen monipuolisesti, talkoohengen nostatus ja ihmisten aktiivointi sekä paikallisen yhteistyön lisääminen ja kolmannen sektorin tärkeys.

Vuoden 2026 kyläohjelman pääteema Päijät-Hämeessä on paikallisen yhteistyön lisääminen ja kolmannen sektorin tärkeys.

Hanketoiminta

Hanketoimintaa tehdään paikalliseen, maakunnalliseen tai kansalliseen tarpeeseen. Toimintakauden aikana seurataan eri tahojen avoinna olevia hakuja sekä ollaan avoinna yhteistyöhankeille. Teemoja hanketoimintaan löytyy mm. Päijät-Hämeen Kyläohjelmasta tai Suomen Kylien Paikallisen kehittämisen ohjelmasta. Kyliä kannustetaan ja tuetaan hanketoimintaan sekä pyydetään mukaan yhteishankkeisiin.

Opintomatkat ja koulutukset

Päijät-Hämeen Kylät järjestää tarvittaessa opintomatkvoja maaseudun sekä kaupunkiyhteisöjen kehittämiskohteisiin ja tilaisuuksiin. Lisäksi osallistumme toiminnan kannalta olennaisiin koulutustilaisuuksiin ja järjestämme niitä alueellamme ajankohtaisista aiheista. Hyödynnetään Kyläkoutsia koulutus-konseptin valmiita koulutussisältöjä.

Kyläsuunnitelma

Tarjotaan apua kyläsuunnitelmien tekemiseen. Kyläsuunnitelma on kyläläisten yhteisesti tekemä suunnitelma kylän tulevaisuudesta. Se kokoaa kylän yhteisen tahdon ja ajatukset kylän kehittämiseksi. Kyläsuunnitelmaan kootaan kylän vahvuudet, mahdollisuudet ja ongelmakohdat.

Näkyvyys

Avoimet Kylät ja Avoimet Joulukylät

Osallistutaan valtakunnallisiin Suomen Kylien tapahtumiin. Päijät-Hämeen Kylien rooli on koordinoita ja koota tapahtumia sekä tehdä tapahtumapäiviä näkyväksi. Tapahtumiin pyritään saamaan mukaan kyliä joka puolelta aluetta. Päijät-Hämeen alueen tapahtumien koonti tehdään nettisivuille ja somessa tuodaan esimerkkejä esiin.

Vuoden kylä ja ansiomerkit

Maakunnallinen Päijät-Hämeen Vuoden Kylä 2027 -kilpailu järjestetään yhteistyökumppaneiden kanssa. Hakuprosessi alkaa jo 2026 loppuvuodesta ja voittaja julkistetaan alkuvuodesta 2027. Maakunnan Vuoden Kylä saa vuosittain paljon positiivista näkyvyyttä ja sitä kautta mahdollisuuksia esitellä saavutuksiaan sekä toimintaansa. Lisäksi kannustetaan kyläyhdistyksiä hakemaan jäsenilleen Suomen Kylät ry:n ansiomerkkejä.

Kyläkalaasi

Kyläkalaasissa juhlitaan päijäthämäläisiä kyliä ja tuodaan kylien ansioita sekä ansiokkaita tekijöitä esiin. Juhlata vietetään mahdollisuuksien mukaan päijäthämäläisessä Vuoden Kylässä yhteistyössä yhteistyökumppaneiden ja Vuoden Kylän kanssa.

Viestintä

Sähköinen kyläkirje lähetetään tarpeen mukaan. Ylläpidetään sähköpostilistaa (tavoittaa n.670 henkilöä), joiden kautta lähetetään tietoa ajankohtaisista kylien, maaseudun ja kaupunginosien kehittämiseen liittyvistä asioista. Lisäksi tiedotetaan kaikkia yhteistyökumppaneita sekä paikallista mediaa yhdistyksen koulutuksista ja muista tempauksista. Facebookin ja Instagramin käyttöä tiedottamisessa hyödynnetään mahdollisimman hyvin. Yhdistyksen nettisivuja www.phkylat.fi päivitetään säännöllisesti.

Päijänne-Leader hallinnoi Sisä-Suomen Kalaleaderia, jonka tavoitteena on kalatalouden kehittäminen aktivoimalla kalataloustoimijoita, parantamalla alkutuotantoedellytyksiä, kehittämällä osaamista, aktivoimalla yrityksiä ja yhteisöjä, informoimalla rahoitusmahdollisuuksista sekä kartoittamalla kehittämis- tarpeita seitsemän Leader-toimintaryhmän alueella. Sisä-Suomen Kalaleaderin muodostavat Jyväskylän ry, Maaseutukehitys ry, Pohjois-Kymen kasvu ry, Päijänne-Leader ry, Vesuri ry ja Viisari ry.

Ohjelmakausi 2022–2027

”Sisä-Suomen Kalaleaderin toiminta-alue on kestävä kasvun kalatalouden alue vuonna 2027”.

Vision mukaisesti alue on tunnettu laadukkaasta kalasta ja jalostajana. Alueen tuotantoketjuun kuuluvien osapuolten välinen yhteistyö toimii saumattomasti keskenään sekä alan neuvonta- ja kehittäjäorganisaatioiden että vesialueiden omistajien ja viranomaisien kanssa. Alueen kannattavuus on kohentunut uusien tuotantotapojen, logistiikan parantumisen ja jalostusasteen nousun seurauksena. Tämän lisäksi kalatalouden kestävä kasvun luomisessa noudatetaan Kotimaan kalan edistämishankkeen tavoitteita ja toimintatapoja, jotka tukevat myös Kalaleaderin tavoitteita. Alueen liiketaloudellisesti kannattavat matkailukalastusyritykset tekevät läheistä yhteistyötä paikallisyhteisöjen, muiden alueen matkailuyritysten sekä ammattikalastajien kanssa.

Kalaleader toteuttaa neljää strategista toimintalinjaa:

1. Innovaatiot ja alan kehittämisen varmistaminen.
2. Ympäristötoimet, muutokseen varautuminen ja resilienssi.
3. Raaka-aineen saannin ja tuotannon arvon lisääminen.
4. Monirahastoisuus ja asiantuntijatahojen yhteistyö.

Keskeiset tavoitteet vuodelle 2026

- Edistetään **kestävää ja kannattavaa kalataloutta** Sisä-Suomen alueella.
- Vahvistetaan **kalatalousalan yhteistyötä, verkostoja ja osaamista**.
- Tuetaan **innovaatioita, uusia tuotanto- ja jalostusratkaisuja** sekä alan nuoria toimijoita.
- Hyödynnetään **monipuolisesti rahoituslähteitä** ja vahvistetaan osaamista rahoituksen hankinnassa.
- Toteutetaan **Kalaleadereiden yhteisarviointi** ja kehitetään toimintaa sen tulosten pohjalta.

Toimenpiteet 2026

- **Tavoitteista konkretiaa – resurssit optimoiden:** lisätään hankehakemuksia ja rahoitusosaamista, järjestetään työpajoja.
- **Opintomatkanhanke:** toteutetaan Hätälä Oy:n lahjoituksen turvin kalastajien koulutus- ja verkostotumismatka.
- **Kansallinen kalatalousverkosto:** osallistutaan aktiivisesti verkoston toimintaan ja yhteisiin kehittämistoimiin.

Kalajaosto

Sisä-Suomen kalatalousryhmän kehittämisstrategian toimeenpanosta vastaa Kalajaosto. Kalajaosto suunnittelee aktivointitoimia yhdessä aktivaattorin kanssa ja tuo uusia näkökulmia, toimintatapoja ja kehittämisideoita Sisä-Suomen kalatalousryhmän toimintaan sekä huolehtii siitä, että alueen osaajat ja huippuosaaminen saadaan mukaan kehittämistyöhön.

Kalajaosto käsittelee Sisä-Suomen kalatalousryhmälle osoitetut rahoitushakemukset ja antaa niiden rahoittamisesta tarkoituksenmukaisuusharkintaan perustuvan lausuntoesityksen hallinnoivalle Leader-ryhmälle. Kalatalouden toimintaryhmä onkin tiiviissä yhteistyössä alueen Leader-ryhmien kanssa.

Henkilöstö

Kalatalouden toimintaryhmän käytännön työtä tekee aktivaattori Janne Ruokolainen. Aktivaattorin tehtävänä on koordinoida Sisä-Suomen kalatalousryhmän kehittämisstrategian toteuttamista. Aktivaattori aktivoi alueen asukkaita ja muita toimijoita, tiedottaa, antaa hankeneuvontaa, seuraa hankkeiden toteutusta ja toimii Kalajaoston esittelijänä ja sihteerinä sekä Ohjausryhmän sihteerinä. Aktivaattori osallistuu lisäksi kalatalousryhmien väliseen toimintaan kotimaassa ja ulkomailla. Kalatalousryhmän strategiaa tukevien hankkeiden kalatalouskoordinaattorina toimii Janne Niemimäki. Kalatalouskoordinaattori toteuttaa myös ryhmän viestintää.

Hanketoiminta

Kansallinen kalatalousverkosto

Maa- ja metsätalousministeriö ohjauksessa toimii Kansallisen kalatalousverkosto, johon kalatalousaktivaattorit laativat yhteistyössä verkostosuunnitelman. Aktivaattorit vastaavat verkoston eri toimenpiteiden toteutuksesta ja verkoston toiminnasta. Verkostotyöstä kertyy työaikaa noin kolmen kuukauden verran.

Hanketoiminta 2026

Sisä-Suomen Kalaleaderin alueella on runsaasti vesistöjä, joiden alueelle kaupallisten kalastajien on vaikea saada lupia. Haasteen ratkaisemiseksi käynnistettiin Vesillepääsy-hanke. Hankkeessa järjestetään tilaisuuksia, joissa vesienalueenomistajille kerrotaan tutkimuksiin perustuvaa tietoa kaupallisesta kalastuksesta ja kalakantojen hoidosta. Kalaleaderin koordinaattori toimii hankkeen projektipäällikkönä.

Sisä-Suomen Kalaleaderillä on käytössään Hätä Oy:ltä saama ”kalastajalle kiitos”-kampanjan lahjoitus (10 000 €). Tämä raha käytetään kalastajien opintomatkahankkeen toteutukseen.

Kalastuksen mestari-kisälli-hanke jatkuu normaalisti koko käynnissä olevan ohjelmakauden ajan. Tällä hetkellä mukana on ollut kuusi mestari-kisälli-paria.

Kalaleaderin tiedotus- ja verkostotoiminta

Kalatalousverkosto

Kalatalousverkosto hankkii käyttöönsä uuden nettiportaalin, joka on myös Kalaleaderin käytössä. Portaalin kautta voidaan välittää tietoa hankkeista ja tuoda yhteen alan osajia ja toimijoita.

Tilaisuudet ja tapahtumat

Kalaleader osallistuu tarpeellisiin tapahtumiin, tilaisuuksiin ja koulutuksiin sekä järjestää niitä myös itse tarvittaessa Kalaparlamentti-tilaisuuksien lisäksi.

Sosiaalinen media ja kotisivut

Sisä-Suomen Kalaleaderin viestinnän perustana on verkkosivut. Sivuilla on tietoa kaikista Kalaleaderin rahoittamista hankkeista ja sieltä löytyvät Kalaparlamenttien materiaalit. Lisäksi sivustolla viestitetään ajankohtaisista tapahtumista, tilaisuuksista ja tutkimustuloksista. Hankehakijoille on myös tietoa rahoituksen hakemisesta ja hanketoiminnasta.

Kalaleaderin sosiaalisen median kanavilla (Facebook ja Instagram) tiedotetaan ajankohtaisista asioista, kuten tapahtumista, tilaisuuksista, rahoitusmahdollisuuksista ja hankkeiden etenemisestä. Viestinnän käytännön toteutuksesta vastaa koordinaattori.

TALOUSARVIO 2026

Talousarvion laadinnassa ei ole otettu huomioon suunnitteilla olevia, vuoden 2026 aikana haettavia hankkeita.

	TOIMINTARAHA	YHDISTYS	KYLÄJAOSTO	KALALEADER	OMA HANKETOIMINTA	YHTEENSÄ
Rahoitus						
Ely-keskus	239 280				131 296	370 576
Kuntaraha	59 820				32 824	92 644
Muut tuotot		15 000				15 000
Jäsenmaksut		1 000	1 000			2 000
MMM yleisavustus			32 370			32 370
EMKVR+valtio (kunta)				103 750		103 750
AKKE						0
Rahoitus yhteensä	299 100	16 000	33 370	103 750	164 120	616 340
Kulut						
Palkkauskulut	205 200	12 000	21 000	75 500	126 455	440 155
Flat rate 24/15/19/40%					37 665	37 665
Palkkiot	12 200					12 200
Ostopalvelut	28 200		2 870	7 000		38 070
Vuokrat	7 400			1 700		9 100
Matkakulut	29 600		2 600	15 000		47 200
Yhteiskulut			5 800			5 800
Muut kustannukset	16 500	2 500	1 100	4 550		24 650
Kulut yhteensä	299 100	14 500	33 370	103 750	164 120	614 840